

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany przez
Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu
Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Praktyczna nauka języka kaszubskiego		8.0.12449	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Języka Polskiego			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Etnofilologia kaszubska	forma	stacjonarne
		moduł	język kaszubski w praktyce kulturowej, nauczycielska
		specjalnościowy	
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr hab. Hanna Makurat-Snuzik, profesor uczelni; mgr Anna Gliszczyńska; mgr Dariusz Majkowski; prof. dr hab. Marek Cybulski			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		40	
Ćw. audytoryjne		Semestr 1: 8 ECTS = 200 h:	
Sposób realizacji zajęć		120 h - udział w zajęciach	
zajęcia on-line, zajęcia poza pomieszczeniami dydaktycznymi UG, zajęcia w sali dydaktycznej		60 h - przygotow. do zajęć, powtarzanie wiedzy zdobytej na zajęciach (nauka języka)	
Liczba godzin		20 h - przygotow. do kolokwium	
Ćw. audytoryjne: 540 godz.		Semestr 2: 9 ECTS = 225 h:	
		120 h - udział w zajęciach	
		60 h - przygotow. do zajęć, powtarzanie wiedzy zdobytej na zajęciach (nauka języka)	
		20 h - przygotow. do kolokwium	
		25 h - przygotow. do egzaminu i egzamin	
		Semestr 3: 6 ECTS = 150 h:	
		90 h - udział w zajęciach	
		40 h - przygotow. do zajęć, powtarzanie wiedzy zdobytej na zajęciach (nauka języka)	
		20 h - przygotow. do kolokwium	
		Semestr 4: 7 ECTS = 175 h:	
		90 h - udział w zajęciach	
		40 h - przygotow. do zajęć, powtarzanie wiedzy zdobytej na zajęciach (nauka języka)	
		20 h - przygotow. do kolokwium	
		25 h - przygotow. do egzaminu i egzamin	
		Semestr 5: 10 ECTS = 250 h:	
		120 h - udział w zajęciach	
		60 h - przygotow. do zajęć, powtarzanie wiedzy zdobytej na zajęciach (nauka języka)	
		20 h - przygotow. do kolokwium	
		50 h - przygotow. do egz. końcowego i egzamin	
Termin realizacji przedmiotu			
2022/2023 zimowy			

Status przedmiotu obowiązkowy	Język wykładowy kaszubski
Metody dydaktyczne <ul style="list-style-type: none"> - Dyskusja - Gry symulacyjne - Metoda aktywizująca i komunikatywna, drama (dialog, rozmowa), ćwiczenia ustne i pisemne - Praca w grupach - Rozwiązywanie zadań 	Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne Sposób zaliczenia <ul style="list-style-type: none"> - Zaliczenie na ocenę - Egzamin Formy zaliczenia <ul style="list-style-type: none"> - egzamin ustny - zaliczenie ustne - egzamin pisemny z pytaniami (zadaniami) otwartymi - ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie ocen częściowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru - kolokwium - wykonanie pracy zaliczeniowej - wykonanie określonej pracy praktycznej Podstawowe kryteria oceny

FORMY ZALICZENIA POSZCZEGÓLNYCH KOMPONENTÓW ĆWICZEŃ PNJK W KOLEJNYCH SEMESTRACH:

PNJK - kurs zintegrowany - semestry: 1, 2, 3, 4, 5:
kolokwium pisemne obejmujące zagadnienia poruszane w trakcie zajęć (wykładowca przyznaje punkty i oblicza wartość procentową, która zgodnie z zasadami oceniania na UG przekłada się na ocenę).(80%),
oceny otrzymywane w trakcie roku akademickiego i aktywny udział w zajęciach (20%)

PNJK - pisanie - semestry: 1, 2, 3, 4, 5:
prace pisemne studentów są oceniane i punktowane w ramach 4 kategorii:
1) wykonanie zadania (zgodność z tematem, odpowiednia długość pracy) (25%)
2) bogactwo leksykalne (25%)
3) poprawność gramatyczna (25%)
4) poprawność ortograficzna i interpunkcyjna (25%)
W ramach każdej z czterech kategorii wykładowca przyznaje punkty i oblicza wartość procentową, która zgodnie z zasadami oceniania na UG przekłada się na ocenę.

PNJK - leksyka i konwersacje - semestry: 1, 2, 3, 4, 5:
ocena końcowa wystawiana jest na podstawie aktywnego udziału studenta podczas zajęć oraz zaliczenia ustnego - wypowiedzi studenta na zadany temat. Wypowiedź ustna studenta (zaliczeniowa) punktowana jest w ramach czterech kategorii:
1) wykonanie (zgodność z tematem, odpowiednia długość wypowiedzi) (25%)
2) wymowa (25%)
3) bogactwo leksykalne (25%)
4) poprawność gramatyczna (25%)
W ramach każdej z czterech kategorii wykładowca przyznaje punkty i oblicza wartość procentową, która zgodnie z zasadami oceniania na UG przekłada się na ocenę.

PNJK - zajęcia w terenie - semestry: 1, 2:
- aktywny udział w zajęciach (50%)
- systematycznie pisanie w języku kaszubskim tekstów zadanych przez prowadzącego (50%)
sem. 1. notatka, sprawozdanie, reportaż z zajęć w terenie
sem.2. artykuł, reportaż lub wywiad do "Pomeranii"

EGZAMIN (po semestrze 2., 4., 5.) składa się z dwóch części:
1) część pierwsza jest egzaminem pisemnym z pytaniami otwartymi (wykładowca przyznaje punkty i oblicza wartość procentową, która zgodnie z zasadami oceniania na UG przekłada się na ocenę) – 60%,
2) część druga jest egzaminem ustnym - rozmowa ukierunkowana pytaniami na wskazane przez egzaminatorów tematy wypisane na losowo ciągniętych biletach (tematyka pytań pokrywa się z zagadnieniami realizowanymi w ramach zajęć PNJK w danym roku akademickim) - 40%.
Wypowiedź ustna punktowana jest w ramach czterech kategorii:
1) wykonanie (zgodność z tematem, odpowiednia długość wypowiedzi) (25%)
2) wymowa (25%)
3) bogactwo leksykalne (25%)
4) poprawność gramatyczna (25%)
W ramach każdej z czterech kategorii wykładowca przyznaje punkty i oblicza wartość procentową, która zgodnie z zasadami oceniania na UG przekłada się na ocenę.
Aby przystąpić do egzaminu, student musi uzyskać zaliczenie każdego komponentu ćwiczeń. Ocena końcowa zaliczenia wynika ze średniej ocen cząstkowych poszczególnych komponentów ćwiczeń. Aby zdać egzamin, student musi uzyskać minimum ocenę dostateczną z każdej części egzaminu; ocena z egzaminu wyliczana jest z ocen cząstkowych z egzaminu.

Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się

zakładany efekt uczenia się	kolokwium	praca pisemna	wypowiedź ustna na zadany temat	aktywny udział w zajęciach	wykonywanie zadań wskazanych przez prowadzącego	wykonanie określonej pracy praktycznej	egzamin
Wiedza							
K_W02	+	+	+	+	+	+	+
K_W05	+	+	+	+	+	+	+
K_W14				+	+	+	
Umiejętności							
K_U02	+	+	+	+	+	+	+
K_U06	+	+	+	+	+	+	+
K_U07	+	+	+	+	+	+	+
K_U08		+					+
K_U09			+				+
Kompetencje społeczne							
K_K01				+	+		
K_K02	+	+	+	+	+	+	+
K_K04				+			
K_K08			+	+	+	+	

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

Brak wymagań formalnych w semestrze 1. Ze względu na konieczność właściwej realizacji planu studiów i programu kształcenia student nie może ubiegać się o zezwolenie na studiowanie w następnym okresie rozliczeniowym w przypadku braku zaliczenia (semestrze 1, 3) lub niezdania egzaminu (semestrze 2, 4, 5) praktycznej nauki języka kaszubskiego.

B. Wymagania wstępne

Brak wymagań wstępnych.

Cele kształcenia

Poznanie i używanie języka kaszubskiego w praktyce; sprawne komunikowanie się w tym języku. Osiągnięcie przez studentów kompetencji językowej i jej doskonalenie. Wzbogacanie zasobu słownictwa i poznawanie struktur gramatycznych wykorzystywanych w różnych sytuacjach nadawczo-odbiorczych. Nabywanie i rozwijanie sprawności poprawnego i swobodnego mówienia na różne tematy oraz pisania po kaszubsku tekstów należących do różnych gatunków. Nabywanie i rozwijanie sprawności słuchania i czytania ze zrozumieniem.

Treści programowe

1. PNJK – kurs zintegrowany (semestry: 1, 2, 3, 4, 5)

- celem kursu jest kompleksowe kształcenie umiejętności receptywnych (słuchania i czytania) oraz produktywnych (mówienia i pisania);
- student uczy się umiejętności słuchania i czytania ze zrozumieniem oraz tworzenia własnych wypowiedzi ustnych i pisemnych (w połączeniu z wybranymi zagadnieniami gramatycznymi i rozwijaniem zasobu leksykalnego);
- kurs ma służyć kształtowaniu kompetencji językowych umożliwiających sprawne komunikowanie się w języku kaszubskim.

Ramowa tematyka zajęć realizowanych w ramach komponentu PNJK - kurs zintegrowany:

SEMESTR 1 i 2 TEMATY I SYTUACJE JĘZYKOWE

Alfabet kaszubski, piosenka „Kaszëbsczë nótë”, przedstawianie się, zawieranie znajomości, wygląd zewnętrzny, opis podróży, rodzina i przyjaciele, miejsce zamieszkania, opis domu, mieszkania, umeblowanie i wyposażenie mieszkania, określenie czasu, pory roku, niektóre święta kaszubskie, opisy tradycji i obyczajów kaszubskich, hobby, posiłki, napoje, wizyta u lekarza.

SEMESTR 3 i 4 TEMATY I SYTUACJE JĘZYKOWE

Spędzanie czasu wolnego, rozrywka, Kaszuby, zawody, zajęcia codzienne, sport, nauka i praca, cechy osobowe, podróż, turystyka, podróż różnymi środkami transportu, dyscypliny sportu, przyroda kaszubska, zwierzęta na wsi oraz zwierzęta egzotyczne, rośliny, zakupy, niektóre święta kaszubskie i tradycje.

SEMESTR 5 TEMATY I SYTUACJE JĘZYKOWE

środki masowego przekazu (prasa, radio, internet, telewizja), nowe technologie, kultura, filmy, muzyka, aktualne problemy społeczne, kulturalne i

polityczne, czytanie tekstów publicystycznych, zwyczaj kaszubskie.

2. PNJK – pisanie (semestry: 1, 2, 3, 4, 5)

- studenci ćwiczą umiejętność pisania krótkich form pisemnych na różne tematy;
- studenci piszą teksty mieszczące się w ramach różnych stylów i gatunków;
- studenci zapoznają się ze strukturą różnych typów wypowiedzi pisemnych;
- 5. semestr – pisanie tekstów akademickich po kaszubsku (ćwiczenia warsztatowe w sali i napisanie jednej dłuższej pracy na koniec semestru, ok. 5-7 stron).

JĘZYK KASZUBSKI DOCELÓW AKADEMICKICH sem. 5. (30 godzin)

1. Pierwociny literackiej kaszubszczyzny w XVI-XVIII w. (wybrane problemy językowe w zabytkach).
2. Kaszubszczyzna F.S. Ceynowy BPK 1 (i inne wybrane pisma Ceynowy).
3. Koncepcja kaszubszczyzny H. Derdowskiego.
4. Język zrzeszeńców (Trepczyk, Labuda, Rompski, Grucza) BPK 8.
5. „Gryf” (Lorentz, zasady pisowni Majkowskiego).
6. Aleksander Majkowski „Żécé i przëgòdë Remùsa” BPK 5.
7. Język młodokaszubów (zasady pisowni A. Labudy) BPK 7.
8. Bernard Sychta BPK 3
9. Język klekowców (zasady pisowni kaszubskiej L. Roppla) BPK 10.
10. Stefan Bieszk i zarys normalizacji kaszubszczyzny po 1975 i po 13 maja 1996 r.

Na zajęciach analizowane będą teksty z Biblioteki Pisarzy Kaszubskich (seria wydawana przez Instytut Kaszubski), obowiązkowa znajomość wstępów językoznawczych w kontekście współczesnych zaleceń normalizacyjnych (wybrane Uchwały Rady Języka Kaszubskiego (opublikowane w kolejnych Biuletynach RJK). Rozdział III „Kaszëbsczi pisënk” w: J.Treder, Spòdlowò wiedzò ò kaszëbiznie, wëd. 2. pòpr. i pòsz., redakcjò J. Pòmierskò, Gduńsk 2014.

3. PNJK – leksyka i konwersacje (semestry: 1, 2, 3, 4, 5)

- rozwijanie zasobu leksykalnego studenta;
- zajęcia są uporządkowane tematycznie i dostosowane do kompetencji językowej studentów w kolejnych semestrach;
- wykładowca przygotowuje zestawy słów, frazeologizmów, idiomów dotyczące omawianej tematyki;
- studenci wykorzystują leksykę, frazeologię, idiomy podczas konwersacji;
- wykładowca przygotowuje temat do dyskusji i pytania oraz kwestie problemowe związane z danym kręgiem tematycznym.

4. PNJK - zajęcia w terenie (semestry: 1, 2 x 30)

Poznanie zasobów regionu (tu przede wszystkim Gdańsk, Oliwa, Gniewino, Gdynia, Brusy; muzea (Kartuzy/ Wejherowo/ Kościerzyna/ Bytów), siedziby interesariuszy zewnętrznych; pogadanki naukowo-dydaktyczne w miejscu docelowym, aranżowane sytuacje mówienia, wywiady biograficzne z przedstawicielami ruchu kaszubsko-pomorskiego, z przedstawicielami kultury kaszubskiej.

Tematyka zajęć (program ulega dostosowaniu na bieżąco w porozumieniu ze studentami)

Wëbróny kaszëbsczi pisòrz abò pòeta (żécé i dokazé). Wòzné kaszëbsczzé mùzea (m.jin. MKPPIM w Wejrowie, Zòpadnokaszëbsczzé Mùzeùm w Bëtowie). Nòwiãkszi kaszëbsczi panownik - Swiãtopòlk Wiòldzi. Gduńsk - kaszëbsczi gard. Nòwòzniészé kaszëbsczzé pismiona i ùczba pisanìò artiklów. Kaszëbizna w Kòscele - historiò i dzysdniowòsc. Tłòmãczenia swiatowi lëteraturë na kaszëbsczi jãzëk. Blòsczi i cénie robòtë gazëtnika/ radiowégò repòrtera (Ùdzél w radiowi àudicje/ òpòwiòdanié ò sztudërowaniem etnofilologie/ prowadzenié gazëtny kòrbiònczi). Jak dzejò Kaszëbskò-Pòmòrsczzé Zrzeszenié? (òrganizacjò, struktura, wòzné pòdjimiznë). Kaszëbizna wëstròdzò dzeczy (przekazywanié jãzëka w familie i w szkòle). Studenci przed wyjazdem przygotowują się do zajęć wg wskazówek prowadzącego, natomiast podczas wycieczek wykładowca, studenci i inne osoby rozmawiają ze studentami po kaszubsku. Napisanié krótczégò wiadła na spòdlim wanodzi/ przërëchtowanié òpisënkù wanodzi do Klëczy w „Pomeranii”.

Wykaz literatury

Literaturę wymaganą do ostatecznego zaliczenia zajęć (otrzymania zaliczenia) ustalają prowadzący poszczególne komponenty przedmiotu na początku każdego semestru.

A.1. Literatura wykorzystywana podczas zajęć:

Kaszëbskò chrestomatiò. Wëbiér tekstów do ùczbë kaszëbsczzégò jãzëka dlò sztudérów, zrëchtowàlo karno: M. Cëbùlszczi, T. Fòpka, M. Klinkòsz, H. Makùròt, J. Pòmierskò, G. Schramke, Gduńsk 2015.

Makurat H., Gramatika kaszëbsczzégò jãzëka, 2016 (zob. <http://skarbnicakaszubska.pl/podreczniki/>).

Pryczkowska E., Hewelt J., W jantarowi kròjnie (zob. <http://skarbnicakaszubska.pl/podreczniki/>).

Materiały przygotowywane przez prowadzących.

Prasa (papierowa i elektroniczna) i inne piśmiennictwo publicystyczne i użytkowa.

Zalecane słowniki: Ramułt S., Słownik języka pomorskiego czyli kaszubskiego, scalił i znormalizował J. Treder, Gdańsk 2006 (także wstęp Słownik języka pomorskiego, czyli kaszubskiego... jako praktyczny, w: S. Ramułt, Słownik języka pomorskiego...s. 7-17.), E. Gołąbek, Słownik polsko-kaszubski, t. 1-4, A-P Gdańsk 2012, L-O (2013), P (2013), R-Ś (2019) i kolejne tomy, jeśli się ukazą.

A.2. literatura do samodzielnego studiowania przez studenta

Borzyszkowski J., Mordawski J., Treder J., Historia, geografia, język i piśmiennictwo Kaszubów. Historia, geografia, jãzëk i pismienizna Kaszëbów, Gdańsk-Gduńsk 1999.

Język kaszubski. Poradnik encyklopedyczny, red. J. Treder, Gdańsk 2016 (zob. <http://www.dialektologia.uw.edu.pl>).

R. Drzëdzdòn, D. Pioch, *Ùczba – kaszëbsczi dlò wszëtczich*, "Pomerania" nr 5, 2011 i następane (do 2015 r.); zob.

<http://skarbnicakaszubska.pl/uczba/>.

Pioch D., Kaszëbizna dlô dorosłëch, Gdańsk 2007 oraz Ugowska B., Jãzëk kaszëbsczi dlô kòzdégò, Gdańsk 2007.
 Sychta B., Słownik gwar kaszubskich na tle kultury ludowej, t. I-VII, Wrocław 1967-1976.
 Trepczyk J., Słownik polsko-kaszubski, t. 1-2., Gdańsk 1994.
 Tréder J., Spòdlowò wiédzò ò kaszëbiznie, wéd. 2. pòpr. i pòsz., redakcjò J. Pòmierskò, Gdańsk 2014 [rozdziały wskazane przez prowadzących].
 Uchwały Rady Języka Kaszubskiego (opublikowane w kolejnych Biuletynach Rady Języka Kaszubskiego).

<p>Kierunkowe efekty uczenia się</p> <p>K_W02, K_W05, K_W14 K_U02, K_U06, K_U07, K_U08, K_U09 K_K01, K_K02, K_K04, K_K08</p>	<p>Wiedza</p> <p>K_W02, K_W05, K_W14 Student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma zaawansowaną wiedzę o systemie językowym kaszubszczyzny literackiej na tle wiedzy o języku polskim zorientowaną na praktyczne wykorzystanie w komunikacji - rozumieniu się w języku kaszubskim (K_W02); • ma wiedzę z zakresu komunikacji językowej i kultury języka (zna zasady wymowy głosek i poprawnej pisowni, rozróżnia części mowy, odpowiednio dobiera i uzasadnia wybór form odmiennej, ma wiedzę na temat składni kaszubskiej, zna słownictwo powiązane z różnymi aspektami życia) (K_W05); • zna i rozumie znaczenie komunikacji międzykulturowej w kształtowaniu tożsamości kaszubskiej (K_W14). <p>Umiejętności</p> <p>K_U02, K_U06, K_U07, K_U08, K_U09 Student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posiada elementarne umiejętności badawcze niezbędne do ukierunkowanej analizy zjawisk językowych dotyczących kaszubszczyzny literackiej; intensyfikuje umiejętność parafrazowania i substytucji, streszczania i upraszczania tekstu, przekładu tekstu pisanego na mówiony i odwrotnie (K_U02); • posiada umiejętność merytorycznego argumentowania (w mowie i w piśmie) z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowaniem własnych wniosków; potrafi przekazać po kaszubsku przeczytane i usłyszane informacje (K_U06); • potrafi rozumieć się w języku kaszubskim w różnych kontekstach sytuacyjnych - wybiera właściwy sposób komunikowania się w zależności od sytuacji komunikacyjnej (umiejętność interakcji i mediacji) (K_U07); • potrafi napisać w języku kaszubskim typowe wypowiedzi stylistyczne i użytkowe, sukcesywnie zwiększa poprawność ortograficzną, gramatyczną, stylistyczną wypowiedzi pisemnej oraz powiększa zasób słownictwa (z wykorzystaniem różnych tekstów i słowników) (K_U08); • potrafi przygotować wystąpienie ustne w języku kaszubskim; sukcesywnie zwiększa płynność wypowiedzi ustnej; potrafi czytać teksty różnego typu (K_U09). <p>Kompetencje społeczne (postawy)</p> <p>K_K01, K_K02, K_K04, K_K08 Student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi określić, w jakim stopniu zna język kaszubski, i widzi potrzebę rozwijania znajomości języka oraz poznawania kultury kaszubskiej (K_K01); • systematycznie pracuje nad własną kompetencją językową i komunikacyjną - pogłębia swoją znajomość języka kaszubskiego (K_K02); • dialogowo rozwiązuje konflikty i konstruuje dobrą atmosferę dla efektywnej pracy na zajęciach (K_K04); • rozumie potrzebę dbania o poprawność języka kaszubskiego i jego ochronę służącą zachowaniu tożsamości; ma świadomość kompleksowej natury języka oraz złożoności i historycznej zmienności jego znaczeń (K_K08).
<p>Kontakt</p> <p>hanna.makurat-snuzik@ug.edu.pl</p>	